

v Spodnje Grušovje pri Šmarju pri Jelšah k Lubejevemu bratu, kjer se je zasledovani zadrževal v zadnjem času. Ko je Franc Lubej videl orožnike, se je skrival na kozolec. Orožniki so Lubejevo skrivališče obkolili in ga pozvali na predajo. Ker pa Lubej ni ubogal, se je podal orožniški narednik na kozolec, da ga prime. Kakor hitro pa je pobegli kaznjenc uvidel, da mu je zastavljen vsak izhod, je zažgal kozolec in z njim vred zgorel. Narednik se je komaj rešil s skokom s kozolca. Od Franca Lubeja je preostalo po požaru samo zgozleno truplo. Lubeja dolžijo več tatvin, vlomov in še drugih zločinov.

Dva večja vlomna. V Artičah pri Brežicah so oplenili še neodkriti nočni vlomilci trgovino trgovca Jakoba Drnača. Vdrli so skozi okno in so odnesli raznega blaga za 4000 din. — V Skofji Loki so se splazili v noči vlomilci v trgovino Ivana Guzelja skozi izložbeno okno, katerega so odprli s smrekovim drogom. Odnesli so iz glavne tobačne zaloge cigaret za 5520 din, iz trgovine pa 13 nalivnih peres v vrednosti 750 din in razne čokolade za 300 din. Raznega drugega blaga se pa niso dotaknili.

Družinska žalogra. V Predosljah pri Kranju na Gorenjskem se je zgodil v družini premožnega posestnika Franca Dolharja zločin, ki je pretresel vso okolico. Pri Dolharjevih sta počila ob eni ponoči dva strela. Domača hči je planila iz hiše v vas klicat sosedo na pomoč, ker da so napadli Dolharjeve tolovaji. Ko so prihitali sosede, so našli na postelji v krvi 70 letnega gospodarja Dolharja. Stari je še dihaval in je hitel najstarejši sin France v Kranj po zdravnika ter je obvestil spotoma o žalostnem dogodku orožnike v Pre-

dosljah. Zdravnik je ugotovil, da je predrla kroglja iz samokresa gospodarju Dolharju glavo nad ušesom. Malo je upanja na okrevanje, a kljub temu so smrtnonevarno obstreljenega očeta prepeljali v ljubljansko bolnišnico. Orožniki so pričeli z zasliševanjem domačih. Mlajši 30 letni sin Tone je znal edini povedati, da gre za roparski napad. Tolovaj je strejal najprej na mirno spečega očeta, nato pa je oddal še nanj strel v njegovi sobi, o čemer priča luknja na zofi. Ker se je zdelo orožnikom Tonetova izpoved sumljiva, so ga trdneje prijel in je priznal, da je sam ustrelil očeta. Po oddanem strelu v očetovo glavo se je umaknil v svojo sobo, ustrelil v zofi in začel vpiti, da gre za razbojniški napad. Medtem ko sta telkali mati in sestra prestrašeni po sobi, je sam stekel na žago, spustil vodo, na kar je razsvetlila domača elektrika vso hišo. Spotoma je še zakopal samokres na vrtu. Dolharjevi posedajo poleg posestva žago, mlin ter lastno elektrarno. Sin Tone je na glasu poštenega ter delavnega fanta. Preiskava bo že dognala razloge za grozno dejanje. — Stari Dolhar je čez par dni podlegel poškodbam v bolnišnici, ne da bi se prej zavedel.

Za 16.000 din ukradenih kolekov. Na Tyrševi cesti v Ljubljani sta prišla drug za drugim v trafiko Ivane Dolarjeve dva lepo oblečena neznanca. Eden je zahteval cigarete, drugi nemški časopis. Prvi kupovalec je vzel iz žepa zdravilni prašek, ga použil in prosil trafikantinja za kozarec vode. Prodajalka je stopila v kuhinjo po vodo in ko se je vrnila, tujecev ni bilo nikjer in z njima vred je izginila mapa, v kateri je bilo za 16.000 din raznih kolekov.

Ljudje, varujte se mešetarjev!

Letošnje leto nam je Bog dal nekaj sadja. Spomladi ni bilo sicer najugodnejše vreme, ko je drevje cvetelo, vendar so vsaj nekatere sorte dobro obrodile. Ravno, ker sadna drevesa niso tako polna, so sadeži toliko lepši in debelejši, kjer seveda toča ni že opravila svojega. Po količini sadja ne bo bogve kaj dosti. Sadna trgovina za rane vrste se je že začela. V Slovenskih goricah so se sukale cene od 2 do 2.50 din.

Opažamo pa nekaj pri tej sadni trgovini, kakor žalibog še marsikje drugje. Na to sadno trgovino so se vsipali razni mešetarji, prekupci vseh vrst, kakor se vsujejo pridne čebele na ajdo ob dobri paši, oziroma, še boljše povedano, kakor lačne kobilice na zelene travnike, da jih osušijo in ogrizejo, kolikor se le da. So to ljudje, ki jim drugače ni za nobeno delo, ampak le za lahek in navadno tudi nepošten zaslužek.

Kako smo oblagodarjeni z mešetariskim zardom, bo najbolj jasno, če vam povemo, da v malem kraju v Slov. goricah kar na 11 mestih prekupujejo sadje. Dobro se ti ljudje razumejo na svoj posel. Za vabo ponudijo ka-

ko paro več, skrbno pa se ogibljejo javne tehtnice, da bi jim ta ne zmešala nepoštenih računov. Raje tehtajo na svoje »tehtnice« na malo, vsako košaro posebej, da je dobiček pri vsaki posamezni košari bolj gotov. Da pri tem pride do razburljivih prizorov, ki so vse prej kakor lepi, se razume. Tudi niso ti ljudje tako izbirični in ne gledajo toliko na kakovost sadja, dobro jim je vse, tudi zeleno sadje, samo da se čimveč zasluži, pri tem pa zopet trpi ugled našega sadja.

Kmetje, kje je naša stanovska zavest tudi v tem oziru! Kako dolgo se bodo še razni nepoštenjaki igrali s sadovi žuljev naših rok?

Pač lepe in hvaležne naloge še čakajo naše kmečko združništvo!

Sodoben človek je sebičen in površen brezdomec, ki ne pozna drugih vzorov nego nizkотно uživanje in polno denarnico.

Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenski in Jugoslavijci«, ki se dobi v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila v Mariboru in Ptujju za 2 din.

Mogočni Jurij

Povest iz domačih hribov

Preden se je hlapec spravil, se je Tilka še pomenila z njim in mu še naročila, kar se ji je zdelo potrebno. Nato je jela otroka pripravljati na sprejem svetih zakramentov, ki mu jih bo duhovnik danes podelil. Njegova duša bo postala bela ko sneg in postal bo podoben angelčku in v srce mu bo prišel sam Jezušček in mu bo prinesel srečo, kakor je ni večje na zemlji; le rad mora imeti Jezuščka. Na kratko ga je spomnila glavnih verskih resnic in mu je molila kratke molitvice. Deček, ki je že dve leti hodil v šolo in je bil bister in brihten, jo je pazljivo poslušal in je potihoma molil za njo.

Ko so čez eno uro prišli gospod z Najsvetejšim, so našli otroka že tako dobro pripravljenega, da jim je bilo treba le še nekaj malega dodati. Čudili so se skrbnosti in preudarnosti, s katero je nova Končnikova gospodinja znala vse tako lepo urediti...

Z nenavadnim razumevanjem in očitnim veseljem je sprejel Tonček telo Gospodovo. Potem je obležal tiho, obraz se mu je razvedril, kaplan pa so ga dali v sveto poslednje olje. V kotu je klečal Končnik in si z rokami

Kratke tedenske novice

Radi odstopa Dobrudže Bolgariji sta se načelno sporazumeli romunska in bolgarska vlada. Tozadevna podrobna pogajanja so se pričela dne 11. avgusta.

Po želji romunskega kralja Karola, ki hoče pospešiti pogajanja in sporazum z Bolgarijo glede Dobrudže, sta se sestala 10. avgusta v nekem kraju ob Črnem morju romunski kralj Karol in bolgarski kralj Boris.

Zadnje nedeljo se je vršila po soglasnih poročilih iz Londona in iz Berlina nad Rokavskim prelivom doslej največja letalska bitka. Nemci poročajo, da so zbili v dveh spopadih 89 angleških letal, sami pa jih izgubili 14, Angleži pa pravijo, da so uničili okoli 60 nemških letal, sami pa jih pogrešajo 26. V teh bojih je sodelovalo na vsaki strani okrog 400 letal. Tudi v ponedeljek se je vršila velika bitka istotam.

Angleško ministerstvo za deželno varnost je objavilo, da je bilo od nemških letalskih napadov meseca julija v Angliji ubitih 258 ljudi, od teh 178 moških, 57 žensk ter 23 otrok izpod 16 let. Hudo ranejnih je bilo 351 ljudi.

Ker pišejo angleški listi o bombardiranju Rima, odgovarjajo italijanski za grožnjo, da bodo v tem primeru italijanska letala bombardirala London in tudi druga angleška mesta.

Sin bivše avstro-ogrsko cesarice Zite, nadvojvoda Robert, se je javil v službo pri angleški vojski.

V Piazenci v Italiji je prišlo do strahovite eksplozije v veliki tovarni za izdelovanje streliva. Tovarna je čisto razdejana. Ubityh in ranjenih je zelo veliko ljudi.

Ameriške Združene države bodo posegle v vojno po ruski sodbi proti koncu. Usoda Anglije ne povzroča Zedinjenim državam veliko skrbi, ker so prepričane, da se bo mogla upirati vsaj tako dolgo, da se bodo one popolnoma pripravile na poseg v vojno. Združene države žele zato dolgo vojno, da si z njo zagotovijo v bodočnosti čim večji vpliv.

Ameriški dobro obveščeni krogi izjavljajo, da so iz najverodostojnejših inozemskih virov dobili vest, da je francoska vlada v Vichyju odredila, da se francoske čete uprejo, če bi Japonci izvršili napad na francosko vzhodnoazijsko kolonijo Indokino.

Ameriški predsednik Roosevelt je izdal poseben proglas, v katerem poziva vse Američane, naj se udeležijo v čim večjem številu molitev za svetovni mir. Molitve bodo trajale devet tednov.

Hoover, bivši predsednik Združenih ameriških držav, je začel z angleško in nemško vlado pogajanja za proučitev možnosti odpošiljatve hrane v Nizozemsko, Belgijo, Poljsko in Norveško. Komisija je ugotovila, da grozi 18 milijonom ljudi v teh državah lakota.

Dobiček 400 ameriških industrijskih podjetij, ki izdelujejo strelivo, orožje ter letala, znaša letos 2.280.000.000 dolarjev. Nekaterim vojna nese lepe dobičke!

Po vsej Japonski se nadaljujejo protiangelske demonstracije, ker so se izjavili vsi poskusi, da bi prišlo med Anglijo in Japonsko do sporazuma.

Ameriški inženir in prva morská mina. L. 1776. je izbruhnila sedemletna vojna med Američani in Angleži. Istega leta je napravil hrabri Američan David Bushnet prvo vozičjo s podmornico, ki jo je sam zgradil. V njujorški luki je bil usidran tedaj angleški vojni brod »Cagle«, ki je s topovi grozil mestu in pristaniškimi napravam. Bushnet se je odločil ladjo napasti. Napolnil je sod s 75 kg smodnika, ga privezal na svojo podmornico in se v varstvu teme bližal ladji. Sod je imel pripravljen zažigalec. Bushnet je nameraval pridrčiti svojo »mino« k angleški ladji, toda ker je bilo morje zaradi visoke plime razburkano, se mu je mina izmuznila iz rok. Bushnetu ni kazalo drugega, kot da se je moral oddaljiti

16 podpiral glavo. Tilkinim očem ni ušlo, da ga je sveto opravilo silno prevzelo.

Ta večer je bilo videti, da je otroku odleglo. Ponoči pa se je obrnila bolezen na hudo in od ure do ure je bilo huje. Mlado življenje pa se je uporno branilo smrti. Ves drugi dan in vso naslednjo noč je deček stokal in se dušil. Strašno je bilo Končniku, ko je gledal otrokovo trpljenje in videl, da ne more pomagati. Ni pa se mogel v srcu nahvaliti, da je bila mati pri otroku. Nežna materina roka je znala vse drugače kakor njegova okorna in nerodna. Rahlo je dvigala otroku glavo, previdno mu je brisala pot s čela, mu hladilno pahljalo in mu na vse načine skušala lajšati bolečine; vse, kar je storila, je navdihala materinska ljubezen, ki jo je tudi otrok očitno občutil, kajti večkrat se je ozrl nanjo z ljubečim pogledom. Da na smrt bolni otrok ni bil brez ljubeče matere, to je bila Končniku največja tolažba.

Drugo noč sta Jurij in Tilka spoznala, da ni več pomoči in da se Tončkovo življenje bliža kraju. Otroek je le še potihoma ječal, obraz mu je postal temnorjav, nosnici sta se mu drgetaje odpirali in zapirali. Kljub temu je Tilka Juriju zopet velela, naj gre in naj se spočije. Jurij se je branil, naslonil pa se je za mizo v kot in nekoliko zadremal. Tedaj je čul, kako je mati govorila otroku:

»Tonček, kmalu pride Jezušček. Peljal te bo k angelčkom v nebesa. Tam bo lepo. Ančka je tudi tam. Reci

Po svetu

Papež francoskim škofom. V veliki nesreči, ki je zadela Francijo, so bile besede, ki jih je papež Pij XII. naslovil na Francoze, zanje velika tolažba in hkrati vzpodbuda. Papež je namreč poslal francoskim škofom posebno poslanico, ki je bila objavljena francoskim vernikom. V tej poslanici izraža sv. oče francoskemu narodu svoje sočutje in obenem nado v skorajšnjo obnovo in preporod Francije. Saj je ta narod zadelo že mnogo nesreč, toda nobena ga ni mogla uničiti. Sv. oče je globoko prepričan, da bo francoski narod začel z delom okoli narodne obnove, še preden bo sklenjen mir. Ta narod je našel v veri in milosrčnosti neumorno moč, s katero se bo uprl težavam in tegobam ter zopet nastopil pot časti in krščanske pravice.

Tri od Nemcev zasedene pokrajine priključene rajhu. Usoda Alzacije in Lorene (ki sta pripadali Franciji) in samostojne kneževine Luksemburg je radi zasedbe po Nemcih že odločena. Omenjene pokrajine so dobile civilno nemško upravo in gauleiterje, ki bodo neposredno podrejeni Hitlerju. Za gauleiterja v Loreni je imenovan Jožef Bürckel, dosedaj gauleiter na Dunaju, za gauleiterja Alzacije Robert Wagner iz Monakovega, za gauleiterja Luksemburga pa Gustav Simon. V Luksemburgu je bila uvedena nemščina kot edini uradni in javni jezik, in nemška policija je zasedla vso pokrajino.

Sv. oče pomaga beguncem. Sedanja vojna in razni dogodki, ki se v zvezi z njo razvijajo, povzročajo ogromno bedo prebivalstva. Med največje bednike spadajo gotovo begunci. Zapustiti morajo svoj dom, svoje imetje ter bežijo, da si rešijo golo življenje. Ti ljudje so v resnici vredni pomilovanja. Samo pomilovalno čustvo tem bednikom nič ne pomaga. Potrebna je dejanska pomoč, predvsem gmotna podpora. Tako ravna sv. oče z ozirom na begunce: poleg besed tolažbe in bodrenja jim naklanja tudi gmotno podporo. Poročali smo že, kaj vse je storil sv. oče beguncem iz Poljske. Sedaj poročajo listi, kako se je sv. oče zavzel za romunske begunce iz Besarabije in Bukovine. Izročil je namreč svojemu nunciju v Bukarešti, monsignoru Cassula, večjo vsoto denarja, ki se naj porazdeli med najbednejše med temi reveži.

Oborožena sila Združenih ameriških držav v bližnji bodočnosti. Dne 20. julija je podpisal ameriški predsednik Roosevelt zakon, ki

predvideva gradnjo za 1.325.000 ton novih bojnih ladij. Ako bo predala Amerika do leta 1947. te ladje službi, bo posedala vojno mornarico 35 velikih ladij, 20 nosilk letal, 88 križark, 378 rušilcev in 180 podmornic. Povišek v letalstvu je tako predviden, da bo že na podlagi od predsednika 10. julija predpisane zakona na razpolago 35.000 bojnih letal pri letni produkciji od 25.000 letal. Ogromna vsota, katero bo stal ta oboroževalni program, znaša z oborožitvijo na suhem deset milijard dolarjev. Doslej so imele Združene države pod orožjem 240.000 vojakov. Vojaška komisija senata je odobrila 24. julija zakonitev splošne vojaške obveznosti. Predvsem bodo začeli 1. oktobra z vpoklicem 400.000 regrutov. To stanje je mogoče zvišati na 11 milijonov z moštvo od 21 do 30 let. Oskrbnjeno je, da bosta zaenkrat najbolj moderno oborožena dva milijona mož. Po izreku predsednika Roosevelta imajo Združene ameriške države možnost, da lahko ustvarijo obrambni vojni stroj, kakršnega še ni videlo človeštvo.

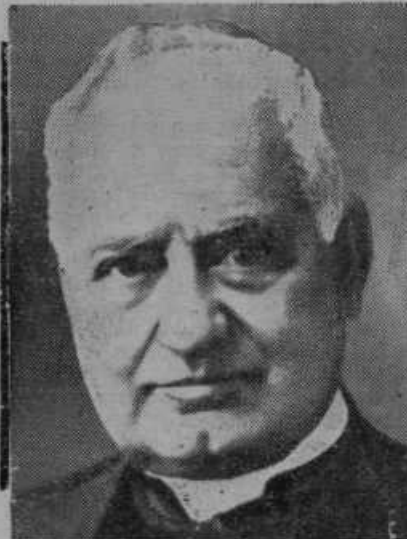
Razmotrivanja o zavzetnosti Gibraltarja

Nekdaj in danes

»Slov. gospodar« je že objavil zgodovino Gibraltarja. Iz te so lahko čitatelji posneli, da so dosedanji zgodovinski dogodki doka-

zali, da je ta angleška trdnjava doslej veljala za nezavzeto in je obdana od nekakega baje-slovja.

Res pa je, da se je položaj gibraltarske trd-

V zvezi z različnimi n'rovnimi prizadevanji se večkrat imenuje tudi ime papeževega tajnika kard. Maglione

Znani francoski politik Paul Boncour je bil od francoske vlade poslan v važni službi na Vzhod

Srebrna krsta faraona Psusennesa, ki je bil tast kralja Salomona in je živel okrog leta 1000. pred Kr. r.

Takole vežbajo angleške konjeniške regrute, da bi jih vsestransko usposobili za vojaško službo

ji, da jo lepo pozdravim. Pa molita v nebesih za mamo in za atka tudi, kajne, Tonček!»

»Jurij je na glas zastokal in treščil skozi duri na hodnik pred oknom. Čez nekaj časa mu je žena zaklicala:

»Tonček umira!«

Mož je razburjeno planil v sobo, otrok pa je še nekajkrat globoko dihnil, rameni sta se mu dvignili in potem omahnili. Tiho ihtel, pa vendar zbrano in mirno je stala Tilka ob postelji. Sklonila se je še enkrat čisto k otroku in je na glas molila:

»Ljubi Jezus, pridi k meni, pridnega me ti naredi! Majhno moje je srce, vanje nihče drug ne sme kakor božje Detece.

Ljubi angel varuh moj, bodi vedno ti z menoj!...

Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike zdaj in ob naši smrti uri. Amen.«

Deček, ki so mu bile usta in oči odprte, se ni več zmežil; odšel je v lepšo domovino na oni svet. Ko je Tilka otroku zatislila oči, je Jurij zamolklo kriknil, ves trup se mu je stresel, kakor se strese drevo, ko ga zadene sekira. Tilka je stala, vendar je bilo videti, ko da

ji med solzami kroži smehljaj okoli ust. Po eni strani je privoščila otroku, da je rešen trpljenja, po drugi strani pa se ji je zdelo, da je tudi sama rešena hude skrbi; kajti zdaj je vedela, da sta oba otroka za zmeraj na dobrem, ko se je vedno tako bala, kaj bo z njima, če bosta rastla zraven nekrščanskega očeta. Juriju ta blaženi mir na ženinem solznem licu ni ušel; ko nož ga je zbolel. Vrgel se je na mrtvega otroka, zakopal glavo v blazino zraven mrtve glave in zatulil:

»Zdaj nimam na božjem svetu nikogar več!«

Ta krik bolesti je ženo tako pretresel, da je šla na hodnik in se bridko razjokala. Ko se je čez nekaj časa vrnila, moža ni več bilo. Po prstih je šla k njegovi spalnici in pogledala skozi priprta vrata. Jurij je bil tu. Z razširjenimi rokami je klečal pred lepo Marijino podobo, ki je še zmeraj visela nad njegovo posteljo.

Dva dni nato so nesli rajnega Tončka k fari. Drugič v zadnjih petih letih je bil Končnik pri maši. Že pri Ančkinem pogrebu je komaj premagoval svojo žalost in bolelost; pri Tončkovem je bil blizu obupa. Ko nož so ga bodli otožni spevi s kora. Tiščal je roke na obraz in je krčevito ječal, tako da se je ljudem okoli sebe zasmilil. Proti koncu maše je postal na videz mirnejši. Očitno mu je zbujač cerkev z zbranimi verniki toplejša čustva in ga je navdajala s pobožnim mirom.

Končnik se je bal, da bo Tilka takoj po pogrebu spet šla; pa se je zmotil. Žena mu je rekla, da bo ostala,

od nevarnega mesta. — Kljub vsemu pa je mina eksplodirala blizu »Caglea« in Angleži so naglo izpluli iz luke.

Ponašanje živali v ognju topov. Čudno je, pa vendar je tako. V svetovni vojni se je divjačina še razmnožila. Seveda, ko so začeli topovi svojo smrtno pesem, so se razbežale živali na vse strani. Iz Francije so pobegnili jeleni, ki so se bili razplodili v bivših kraljevskih gozdovih, tja do Rena. Mnogo merjascev se je zateklo v švicarske Alpe. Bežali so celo volkovi, na zahodnem bojišču manj kakor v Karpatih, kjer jih ni manjkalo. Te zveri, ki so bile včasih vedno spremljevalec vojnih pohodov, so zaradi novih metod bojevanja obrnile bojiščem rep. Niso pa bile vse živali enako straho-

njave, ki je ključ do Sredozemskega morja, z moderno tehniko orožja povsem spremenil.

Zastarelost trdnjave

Take trdnjave, kakor je Gibraltar, ne bi dandanes nihče več zidal. Znak najmodernejše trdnjave teh dni je velika razsežnost in globoka razčlenitev. Gibraltar pa samega sebe zapira. Moderna trdnjava je tako rekoč gibliva, ker se v njeni prostornini premikajo čete in morejo iz zaledja prihajati divizije na ogrožena mesta. Obramba Gibraltarja pa je negibna, mora se zadovoljiti s tem, kar vsebuje in kolikor streliva, orožja in prehrane je še od prej v njej. Torej čeprav bi bila trdnjava opremljena z najmodernejšim orožjem, je treba reči, da je trdnjava zastarela.

Teško in lahko trdnjavsko topništvo

Vprav orožje pa je na Gibraltarju zastarano. Večidel mislimo, da ima trdnjava težko topništvo. Zares so ondi dolgocevniki topovi 30 do 23 cm kalibra. A 30 cm je le malo in še ti niso najmodernejši. Isto velja o 23 cm topovih, ki jih je baje več.

Glede na srednje topništvo pa je na Gibraltarju še slabše. Večina teh topov je povsem zastarana. Stojijo v kazematah, ki so jih že pred stoletji vsekali v skalo. To so galerije z vrati, a ta naprava ni več varna spričo modernih topov. Ob morski strani je lahko topništvo. Ti topovi so za napade na morju in so bržkone tudi zastareli.

Protiletalske baterije

Edino, kar je na Gibraltarju novo in moderno, so protiletalske baterije najmodernejšega kova. To je poskrbel poslednji guverner general Ironside.

A vprav s protiletalskim streljanjem se odkrije Ahilova peta — ranljiva točka — Gibraltarja. Protiletalska obramba mora biti na prostem in s tem se obrne pogled na baterije, ki so prav tako na prostem. Trdnjava Gibraltar je na ta način v oblasti križnega ognja nasprotnika, in vse orožje, ki je na prostem, bo na ta način brezpogojno uničeno.

Tako je možno na Gibraltarju onemogočiti vsakršno obrambo zračnih napadov. Ker morajo protiletalski topovi streljati na vse strani, so razpostavljeni po nezavarovanih mestih te trdnjavske skale, in sicer po najvišjem grebenu. Ondi pa se nudi sovražnemu topništvu najjasnejši cilj.

Topništvo brez kritja

Isto velja o težkem topništvu, ki je skoraj vse na prostem. Topovi 30 cm kalibra so na primer prav tako na vrhu grebena, in sicer prav tako le zato, da morejo streljati na vse

strani. Kar se tiče 23 cm topov, so večinoma na terasah, ki so jih napravili na južnovzhodnem obronku skale. Tudi ti so torej kar na prostem. Seveda jih je mogoče obstreljevati z morja.

Po vsem tem je dognano, da nima protiletalsko topništvo in težko topništvo nobene kritja spričo sovražnika. Bistveni obrambni deli gibraltarske trdnjave so torej v nevarnosti, da bi bili že koj v začetku napada uničeni, seveda le tedaj, če bi bil nasprotnik dovolj močan.

Obramba

Resnična težkoča pri napadu na Gibraltar je ista, kakor je bila že pred stoletji, namreč lega trdnjave, ki stoji deloma na skali, deloma pa v skali. Stoji na nekakšnem polotoku, ki je na severu z 1 km širokim zemeljskim pasom združen s kopno zemljo.

Če bi pehota napadla Gibraltar, bi težko izvedla napad, ker ni prostora za razvoj. Vprašanje je, kaj bi mogla trdnjava sama storiti v svojo obrambo. Najprej je moči na zemeljski progi opraviti razne pionirske ukrepe. Pravijo celo, da je vsa ta proga podminirana, in prav lahko bi se ta 1000 m široki prostor zožil na nekaj sto metrov širine.

Dalje je vse srednje topništvo osredotočeno na sever, na zemeljsko progo. Sicer so pa ti srednji topovi zastarani. Vendar so to baterije, ki so vzdane v skalo, dasi v starokopitne galerije. Brez dvoma so Angleži storili vse, da so že dane težkoče za napadalca na vse mogoče načine še povečali.

Težki nemški možnar v položaju na francoski obali, ki bo streljal ob pričetku nemške ofenzive čez morje v Anglijo

Ogljene ščetke

dobavlja najhitreje
za vse vrste električnih strojev in
aparatur

Domača tvrdika

RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

Dve različni nalogi

Gibraltar mora izpolnjevati dve različni nalogi. Prva je ta, da nudi angleškemu brodogoju oporišče, druga pa, da opravlja nadzorstvo nad morskjo ožino ali jo v sili zapre.

Za primer napada pomorsko oporišče za brodogojne odpade

Če bi se pojavili kakršni koli vojaški dogodki na gibraltarskem področju, ne bi mogla trdnjava nič več biti oporišče angleškega brodogoja. Vojno pristanišče v Gibraltarju, čigar oba vhoda sta z mrežami in hodi zavaranovana proti podmornicam, je nezavarovano v oblasti nasprotnikovih baterij. Če bi sovražnost izbruhnila, bi Gibraltar kot oporišče brodogoja odpadel, in če angleška pomorska oblast tega ne bi hotela razumeti, bi prvi del napada na Gibraltar takoj s topovskim ognjem in z bombami uničila vojno pristanišče.

Drugi del napada

Drugi del napada pa je zavzetje skale same. Mogoče bi bilo s topovskim ognjem in z letalskimi napadi uničiti trdnjavsko topništvo in tako ogroziti skalo nad morskjo ožino. Da bi zavzetje morske ožine uspelo, pa bi bilo treba obvladati tudi kopno vojsko na Gibraltarju. To je treba storiti s pehoto, dasi v zvezi z vsem drugim orožjem. Pomisliti je treba pri tem še na to, da se Gibraltar ne bi mogel več upirati letalskim napadom, da bi padelci zasedli zemeljsko progo, da bi se mogle slednjič izkrcati sovražne čete — torej je Gibraltar vendarle premagljiv! Mogoče pa bo padel Gibraltar v Londonu — za zeleno mizo — a ne v Gibraltarju?

**SLEHERNI SLOVENEK SE MORA ŽIVO
ZAVEDATI, DA MOREMO LE V MOČNI
JUGOSLAVIJI OHRANTITI NARODNO IN
VERSKO SVOBODO, SLOVENSKO OMIKO,
PESMI IN UMETNOST.**

(Dr. Jože Jeraj v knjigi »Slovenci in Jugoslavija«, ki se dobi za 2 din v prodajalnah Tiskarne sv. Cirila.)

petne. Drugače tako zasmehovani dolgošec se je hrabro držal. Ni se bal kanonade, ne tankov. Njegovi prirodni sovražniki so izginiti, lov na divjad je bil na bojiščih s puško prepovedan. Zato so se zajci zelo razplodili. Tudi ptice so ostale in mnoge pevke so vsako jutro ob basu težkega topništva vežbale grla. Neka lastavica se je ugnezdila komaj meter proč od zakrite cevi strojne puške, ki je stalno regljala smrtonosno pesem predse.

30 krat so vpadli Nemci v Francijo. Francoski zgodovinar Victor de Saint-Genis, avtor znane knjige »Dedni sovražnik«, ki je izšla l. 1876., je v svoji knjigi opisal vse nemške vpade na francosko ozemlje in je ugotovil, da so Nemci vpadli v Francijo že 28-

kakor je obljubila, en mesec in da mu bo po najboljši moči gospodinjala; toda delj ko štiri tedne ne more ostati, ker ima le toliko dopusta. Možu se je obraz spačil, ni pa je vprašal, kje je in kaj dela. Tilka se je tudi izognila nadaljnjemu razgovoru in se je posvetila gospodinjstvu s tako vnemo, kakor da misli za zmeraj ostati. Poslom nasproti je bila resno prijazna, dobro jim je kuhala, zahtevala pa je natančen red. Zaradi tega so jo spoštovali in jo imeli radi. Z možem je bila še zmeraj hladna in je spregovorila le toliko, kolikor je moralo biti. Kljub temu jo je ob vsaki priliki poiskal in je zadovoljno gledal, kako skrbno in spretno gospodinji. Večkrat mu je pogled otožno obvisel na njeni postavi. Zdela se mu je lepša in mikavnejša ko kdajkoli, stari, ljubi spomini so se mu budili in včasih ga je hotelo srce premagati, tako da je že bil na tem, da bi ji odkril vse, kar je čutil in mislil. Toda njeno hladno vedenje mu je ubranilo. Seveda ji je bila znana sramota, ki se je držala njegovega imena, in gotovo bi mu ne verjela, če bi ji zatrjeval, da je nedolžen.

Ženi ni ušlo, da bi se ji mož rad približal. Smilil se ji je, toda s silo je premagovala ljubezen, ki je tudi v njenem srcu jela znova kliti. Na združitev je tem manj mislila, ker je bila prepričana, da ji je bil nezvest, in ga ni mogla več spoštovati. Pa vsaj odkrito bi ji naj priznal svojo krivdo in naj bi jo skesano prosil za odpuščanje! Na to pa je zaman čakala. On ni mogel premagati svoje

plahosti in svojega še vedno živega ponosa, ona pa je menila, da je pod njeno žensko častjo, da bi rekla prvo besedo, ko ji je toliko huđega prizadejal. Tako sta živele eden zraven drugega, njuni srca pa nista našli eno do drugega.

Tilka je tudi zapazila, da moža še druge skrbi tarejo. Po ure in ure je presedel za mizo in je računal in venomer računal. Pogosto je hodil zdoma, vendar se je vsak večer vračal.

Večkrat je prišel tudi doktor Hudnik na Ledine in se je navadno dolgo pogovarjal z gospodarjem. Ker advokat prej kdaj Tilke še ni poznal, mu jo je Končnik lahko predstavil kot svojo gospodinjjo, ki se piše Dobrovnik. Advokata je Tilkina lepota več ko iznenadila, laskal se ji je na vse načine, Tilka pa mu je vračala s prezirom in zaničevanjem.

Nekega večera se je Končnik pozno vrnil domov. Zapazil je na ženi nenavadno razburjenje. Ko je povedal, mu je Tilka, ko sta bila sama, rekla:

»Hudnik je bil tu; nesramen je. Če me ne bo pustil na miru, bom morala prej od hiše, kakor sem obečala.«
»Kaj?« je planil Končnik pokonci. »Ali ti je kaj storil?«

»Nadležen je bil,« je kratko odgovorila.
»Ta lump, falot! Temu lisjaku bom posvetil,« je rohnel mož. Kar kuhalo je v njem, s pestjo je udaril po mizi in jel ko nor po sobi gor in dol letati.

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Upokojeni g. župnik Maks Ocvirk umrl. V Celju je preminul g. Maks Ocvirk, upokojeni župnik pri Sv. Andražu pri Velenju. Rodil se je leta 1870. na Ostrožnem pri Celju. Študiral je v Celju in Mariboru ter je bil posvečen leta 1896. Kaplanoval je v Dravski dolini na Muti, v Vitanju ter Novi cerkvi. Leta 1913. je prišel za župnika k Sv. Andražu pri Velenju. Župnikoval je do upokojitve leta 1937. Pokoj je preživel v Šoštanju. Tudi kot upokojenec je rad pomagal v dušnem pastirstvu. Pokojni je bil znan prosvetni delavec ter pevovodja in ga bodo kot takega ohranili v hvaležnem spominu na vseh župnijah, na katerih je deloval. Pokopali so ga zadnjo nedeljo na celjskem mestnem pokopališču. Blagemu in tihemu gospodu bodi Vsemogočni večni plačnik, sorodstvu naše sožalje!

V visoki starosti ga je poklical Bog po večno plačilo. Iz Brezna ob Dravi poročajo: V ponedeljek, 5. avgusta, ob 20 je umrl tukajšnji posestnik in dolgoletni ključar cerkve Matere božje v Breznu Janez Rižnik, p. d. Gros. Rojen je bil leta 1856. je torej dopolnil 84 let. Poročen je bil od leta 1883. z Apolonijo Sgerm; bil je oženjen 37 let, cerkveni ključar pa je bil 38 let. V zakonu se mu je rodilo 11 otrok: devet dečkov in dve deklici. Osem sinov je bilo v svetovni vojni, zato je prejel od avstrijskega cesarja darilo. En sin, Franc, je v Ameriki. Pogreb blagega moža, ki se je lepo pripravil na smrt, je bil v sredo, 7. avgusta, ob štirih popoldne ob veliki udeležbi. Duhovniki so bili štirje pri pogrebu, tudi stari prijatelj rajnega g. župnik Vinko Lovrenčič iz Kaple je prišel. Pevsko društvo »Podvelka« mu je zapelo dve žalostinki. Dragi rajni naš prijatelj, Bog Ti večni mir in pokoj daj in večna luč Ti sveti naj! — Preostalih naše sožalje!

90 letno mater so spremili k zadnjemu počitku pri Sv. Juriju ob Pesnici. Prošlo nedeljo smo spremili na zadnji poti 90 letno Marijo Leber iz Jedlovnika, mater našega priljubljenega dolgoletnega župana. Pokojnica je bila spoštovana in priljubljena daleč naokoli, saj je o tem pričal krasen sprevod pogrebecev od blizu in daleč na njeni zadnji poti. Bila je kremenit značaj prave slovenske kmečke matere. Lepi trdni kmečki domovi njenih otrok, ki vzorno gospodarijo na Jedlovniku in drugod, so temu dokaz. Svetila rajni večna luč, družini Lebropi pa naše sožalje!

Stara žena je umrla pri Sv. Barbari v Haložah. Te dni smo pokopali staro ženo in užitarico Julijano Molnar iz Gruškovca. Rajna je bila dvakrat poročena in je preživela oba moža. Kot bivša viničarja sta s prvim možem na Koflarovem vkljub kopici otrok z marljivostjo prištedila za nakup posestva, kjer je njen rajni Marko postavil lepa poslopja, v katerih gospodarili sin Mihael Gabrovec, naš naročnik. Naj ji sveti večna luč, žalujočim pa naše sožalje!

Skrbna kmečka mati umrla v Gornjem gradu. V petek, 9. avgusta, smo spremili k večnemu počitku skrbno kmečko mater in gospodinjco

Marijo Krivec. Skozi 43 let je gospodinja la s svojim še živčim možem na obširnem Budnovem posestvu. V zakonu sta imela devet otrok, katere sta vzgojila v krščanskem duhu. Naj bo dobri Bog obilen plačnik pokojni mamici za vso njeno skrbnost in ljubezen! Žalujočim naše sožalje! — Na sedmini se je nabralo 200 din za novo bogoslovje v Mariboru. Iskrena hvala!

Umrla v cvetu mladosti na Svetinjah pri Celju. Žalostno so zapeli zvonovi na nam naznanili, da se je naša Milica Štih v najlepšem cvetu devetnajstih let preselila iz solzne doline v lepše življenje. Skoro leto dni je potrpežljivo prenašala muke zahrbtnih boleznih jetike, dokler je ni ljubi Bog poklical k sebi v večno blaženost. Kako je bila pri vseh priljubljena, je pričala množica ljudstva, ki jo je spremila na zadnji poti, in obilica cvetja, ki je zasula njen prezgodnji grob. Draga Milica, počivaj v miru! — žalujočim naše sožalje!

Vojna in mirovna leta

Odkar se je pojavil človek na zemlji in dokler bo prebival na njej, so bile in bodo vojne. Zgodovinarji trdijo, da so bili na tem ljubem svetu od pamtiveka medsebojni upori ter pokolji.

Šele pred kratkim je ugotovil romunski zgodovinar-učenjak, da je človeštvo od leta 1469. pred Kristusovim rojstvom do današnjega dne živelo v resničnem medsebojnem miru pičlih 290 let; 3118 let pa se je v vojnah med seboj bojevalo ter klalo in pobijalo. V tej dobi je bilo sklenjenih »za vedno« trajajočih 8000 mirovnih pogodb. Te pogodbe pa so že v teku šestih mesecev z močjo orožja zopet ugasnile.

Od vestfalskega miru, torej od konca tridesetletne vojne, je preteklo do danes 291 let. Od teh je bilo na svetu izvojevanih 44 važnih ter odločilnih vojn; to odgovarja povprečno eni vojni na šest do sedem let miru.

Nek drug zgodovinar, tokrat profesor na ameriškem vseučilišču Harvard, trdi, da lahko naštejemo v 2500 zgodovinskih letih 902 vojni in 1613 državljanskih klanj. Med vsemi stoletji, trdi ameriški profesor, je najbolj bojvito dvajseto stoletje, kojega vojni seznam je za 800 večji kakor prejšnjih stoletij. Ta strokovnjak v zgodovini nas pouči tudi

še o deželah, ki so se doslej največ bojevale. Na prvem mestu je Španija, ker je prebila 67% vseh let, odkar se je pojavila v zgodovini, v vojni z drugimi državami. Na drugem mestu sledi Anglija s 56%, zatem pride Francija s 50%, Rusija s 46%, Italija s 36 odstotki ter Nemčija z 20 odstotki. Stara Grčija in starodavni Rim sta se bojevala 57%, oziroma 40% svoje zgodovine. Združene ameriške države beležijo 14 odstotkov svoje zgodovine na račun vojn.

To vse ima na vesti starorimski vojni bog Mars. Kaj pa je izvršila njegov zvesti spremeljalec — smrt? Zgodovinske knjige nam dajejo tudi na to vprašanje odgovor.

V 30 največjih bitkah 16. stoletja so povprečno zmagovalci izgubili od svojega moštva 10%, premaganci pa 40%. Napoleon je pustil na bojnih poljanah 15 odstotkov svojih vojakov, medtem ko so imeli od njega premagani 20% mrtvih. In gole številke svetovne vojne? Od množine 65 milijonov med seboj se vojskujočih je padlo 8 milijonov. Na Nemčijo in Avstro-Ogrsko odpadejo trije milijoni, na zaveznike pa pet. To odgovarja en mrtev na osem vojakov.

S kakšnimi številkami nas bo presenetila šele sedanja evropska vojna?

Dopisi

Dravska dolina

Sv. Ožbalt ob Dravi. Hvaležna in obenem prijetna dolžnost nam narekuje, da se spomnimo v našem kmečkem glasilu dvojnega jubileja našega priljubljenega g. dušnega pastirja Janeza Krušiča. Pred nedavnim je slavil v krogu svojih duhovnih tovarišev v Ožbaltu 25 letnico mašništva in 50 letnico rojstva. K dvojnemu slavlju mu od srca čestita ožbaltška župnija z željo, da bi še dolgo let vneto deloval v naši majhni župniji pri oltarju, na prižnici in v šoli. Bogu smo hvaležni, da imamo krepkega, veselega in v vsakem

oziru postrežljivega dušnega pastirja, ki vztraja že nekaj let med nami siromaki, nas tolaži, vzpodbuja in je pripravljen podariti potrebnemu zadnjo paro iz žepa in slednji grizljaj kruha. Po naših skromnih močeh se bomo potrudili tudi za bodoče, da bomo našega dobrega g. Janeza podpirali pri raznih cerkvenih potrebah ter popravih in mu bomo v veselje s pravim krščanskim življenjem.

Pohorje

Vitanje. (50 letnica Posojilnice.) V letošnjem letu je imela Posojilnica 50. občni zbor, ki pa ga

Nekaj dni potem se je advokat spet oglasil na Ledinah in je našel Tilko samo v hiši.

»Oo, prav dobro jutro, lepa gospa!« je sladko zagostolel.

»Ali hočete gospodarja?« je vprašala Tilka osorno, ne da bi se za njegov pozdrav kaj zmenila.

»Seveda hočem gospodarja; pa menda ga danes ni doma.«

»Je. V hlevu je. Pokličem ga.«

»Ne, ne, se ne mudi,« je branil advokat in ji zaprl pot. »Saj rad počakam, da pride. Medtem se lahko midva kaj pomeniva.«

»Z menoj se nimate kaj meniti.«

»Pa še koliko! Tako lepe in pametne ženske še nisem videl, kakor ste vi.«

»Kar gospodje advokati rečejo, ni, da bi moralo biti res.«

»Če mojim besedam ne verjamete, vam bom z dejanjem dokazal.«

Doktor Hudnik je menil, da nobene ženske ni kaj prida. Tudi je imel Končnika že tako v krempljih, da je mislil, da si v njegovi hiši lahko vse dovoli. Zaradi tega ga ni bilo sram, ko je ponudil Tilki cekin, če se mu da poljubiti. Tedaj pa se je Tilka razkačeno zadržala:

»Nesramnež, kaj pa si mislite!«

S temi besedami ga je potisnila od sebe in je sku-

šala pobegniti. Pa že jo je prijel za roko in jo krepko držal ter rekel:

»Nikar se ne napravljajte kakor kak jež; to vas le grdo napravi.«

»Izpuscite me; vpila bom... Halo, pomagajte, pomagajte!«

Ta trenutek so se odprle duri, skozi nje je planil Jurij. Oči so se mu strahotno svetile. Bil je blede, so-pihal je od razburjenja in je mogel le to reči:

»Gospod, da ste tak falot, tak nesramen falot, tega si ne bi bil mislil.«

»Heee, heee, kaj pa hočete?« se je advokat predrzno obregnil. »Čedno ptičico ste si ujeli pod streho. Se razumete na take reči. Če je drugim vaš ljubček tudi po godu, na to še celo lahko kaj date. Pa ni treba, da ste ljubosumni.«

Tedaj Končnik ni bil več kos svoji jezi.

»Lump!« je zarjul, zamahnil in pripeljal advokatu pošteno klofuto.

Hudniku je udarila kri v senca, iz oči so mu švignile strupene strele, zahretil je in zapiskal s svojim hreščočim glasom:

»Surovina, za to mi boš plačal. Imam te v rokah in ti odslej ne bom več prizanašal. Le varuj svojo ljubico, da boš imel koga, ki bo malho za tabo nosil...«

(Dalje sledi)

krat, a so se končno morali vedno umakniti s francoskega ozemlja. 29. vdor Nemcev v Francijo se je zgodil leta 1914. in 30. vdor se je odigral v sedanji evropski vojni.

Človek, ki ni nikoli videl ženske, je umrl v nekem pravoslavnem samostanu na sveti gori Atos na Grškem. Bil je to 82 letni menih Dimitrij Konopasi. Mati mu je umrla takoj po rojstvu, oče je izročil dete v samostan, kjer je zrasel in živel kot menih, ne da bi se le enkrat v življenju srečal z ženskim bitjem.

Babica z 58 vnuki. Mrs. Carrie de Weese je dobila časten naslov najuspešnejše babice v Kaliforniji. Žena, ki šteje zdaj 60 let, ima namreč že 58 vnukov.

*